

Kommunstyrelsen
Bilaga

Datum:
2020-12-16

Diarienummer:
KSN 2020-03008

Handläggare:
Anna Malmström

Version 1

Bilaga – Pågående och planerade integration- och etableringsfrämjande insatser i Uppsala kommun.

Nedan följer exempel på integrationsfrämjande insatser som pågår i kommunen. Flera av aktiviteterna som beskrivs är av förvaltningsövergripande karaktär vilket innebär att flera förvaltningar är delaktiga i samma satsningar men på olika sätt. Flera av insatserna antas också gynna flera delar av integrationen. De insatser som exempelvis görs för att primärt få fler utrikes födda barn att gå i förskolan eller höja skolresultaten väntas också gynna den framtida arbetsmarknadsetableringen för nyanlända och utrikes födda. På motsvarande sätt kan insatser för att främja etablering på arbetsmarknaden också underlätta för nyanlända att ordna en stabil boendesituation.

Insatser för att främja etablering på arbetsmarknaden och i samhällslivet.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar löpande i ordinarie verksamhet för att främja etableringen av nyanlända. Bland annat ansvarar förvaltningen för sfi, samhällsorientering för nyanlända, mottagandet av kvotflyktingar och av anvisade nyanlända enligt bosättningslagen. Sedan 2020 arbetar förvaltningen med en 26punktsplan för fler Uppsalabor i arbete. Utrikes födda kvinnor är en prioriterad målgrupp i arbetet. 26-punktsplanen syftar till att få fler arbetslösa i sysselsättning och innehåller aktiviteter och prioriteringar som ska möta de behov som individer som står långt från arbetsmarknaden har. Till exempel finns aktiviteter som att inrätta heltidsplanering för elever som läser svenska för invandrare (sfi) samt införa en ramtid på max tre års deltagande i sfi-undervisning. Parallellt med sfi-undervisningen ska uppföljande samtal genomföras i syfte att utifrån elevernas behov kunna anpassa kompletterande stöd. Det kan bland annat handla om att träna yrkessvenska.

Andra exempel på aktiviteter i planen är bland annat:

- upphandla arbetsmarknadsinsatser i större omfattning för att möta identifierade behov som externa leverantörer kan möta,
- utnyttja hela arbetsmarknadsområdet (Mälardalen) och branscher med arbetskraftsbrist för matchning av nämndens målgrupper,
- inrätta en funktion som specialiserar sig på Arbetsförmedlingens utbud och säkerställer att nämndens målgrupper får del av de insatser de kvalificerar sig för,

- nyttja upparbetade extratjänstplatser för arbetsmarknadsanställningar och språkpraktik.

Inom arbetsmarknadsförvaltningen pågår också tillfälliga projekt som syftar till att främja integration och etablering på arbetsmarknaden av framförallt nyanlända. Ett av dessa projekt är ”Fokus familjen”. Projektet har varit framgångsrikt och ska nu därför införlivas i ordinarie verksamhet. Arbetsmarknadsnämnden har också ingått en överenskommelse med Skolverket i syfte att stärka kommunens förmåga att erbjuda nyanlända barn och elever en utbildning av hög och likvärdig kvalitet. Satsningen omfattar alla skolformer (även vuxenutbildning) och handlar både om finansiellt stöd och om stöd i form av särskilda processtödjare från Skolverket som aktivt följer arbetet (se mer under Utbildningsförvaltningen).

Kulturförvaltningen

Biblioteken i Uppsala erbjuder språkfrämjande insatser riktade till nyanlända och asylsökande såsom till exempel uppsökande verksamhet med bibliotekscyklar, språkcaféer och ”Låna en Uppsalabo”. Kulturnämnden har även med medel från kulturrådet projektanställt en biblioteksguide som ska nå nyanlända (fokus på arabisktalande) utanför biblioteksrummet.

Inom området fritid bedrivs ett flertal integrationsfrämjande insatser. På biblioteken har det till exempel ordnats trafikskolor där en körskollärare kommer till biblioteket och lär ut teori men också informerar om det svenska samhället. *Unga läser för gamla* är en satsning där högstadielärover läser för äldre på servicehus, *Fotboll ♥ sagor* är en satsning där unga ensamkommande läser sagor för barn. Vidare anordnas lättlästa bokcirkel, prata engelska-kurser, tjejbokcirkel i Gottsunda mm. En integrationskoordinatorstjänst har också möjliggjort till exempel projektet *Mammorna berättar* i Gottsunda med Alexandra Pascalidou och *Kära dagbok* med Karin Kajjan Andersson.

Projektet *Effektivare mottagande* var ett förvaltningsövergripande kompetensutvecklingsprojekt inom Uppsala kommun som syftade till att genom förbättrade arbetsmetoder i verksamheterna bidra till snabbare etablering för nyanlända. Projektet bedrevs gemensamt av kommunledningskontoret (Stab-HR), arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen och kulturförvaltningen och pågick 2017–2019. Projektet var delfinansierat av Europeiska Socialfonden och omfattade cirka 340 personer. Utbildningarna som togs fram inom projektet finns fortsatt kvar och kan användas för alla verksamheter inom Uppsala kommun. ”

Insatser för att främja integration av barn och unga.

Kulturförvaltningen

Bibliotek Uppsala har ett systematiskt samarbete med Navet och med sfi (AMF) där alla elever minst en gång per termin besöker biblioteket för en guidad visning. Samarbete sker även med flera olika organisationer och studieförbund såsom t ex Röda Korsets ungdomsförbund och olika idrottsföreningar. Teater Aros och Uppsala Loves Hip Hop är två andra viktiga samarbetspartners som bidrar i arbetet med att främja integrationen av nyanlända. På Allaktivitetshuset Allis (med bland annat skate, parkour, klättring och dans) drivs ett utbildningscafé i samarbete med AMF. Vidare anordnar förvaltningen information till förberedelseklasser och Sprint-elever, prova-på

aktiviteter, lovaktiviteter, kulturaktiviteter, simundervisning på sommaren, läger och fritidsaktiviteter i samarbete med föreningar.

På Stenhagens fritidsgård startades projektet "Välkommen in" 2016. Projektet vände sig initialt till ensamkommande barn och handlade om integration och om att möta ungdomar direkt efter skolan. I dag är projektet implementerat i den ordinarie verksamheten och vänder sig till alla unga. En dag är enbart för tjejer och verksamheten har idag ca 80 unika tjejer som besöker den kontinuerligt.

Fritid Uppsala deltar i ett Erasmus+ projekt som heter "Find Yourself". Det är ett kompetensutvecklingsprojekt som handlar om att arbeta med ungas delaktighet, Sverige, Marocko, Frankrike och Italien deltar. 12 fritidsledare från Uppsala får genom projektet möjlighet att besöka någon av de andra länderna och utbyta kunskap och idéer om att arbeta med ungas delaktighet och inflytande. Projektet ska avslutas med ett seminarium i Paris hösten 2020 med 25–30 deltagare från varje deltagande land.

Fritid Uppsala tar emot flera feriearbetare och praktikanter och samarbetar mycket med UBF avseende SPRINT-elever (språkintröduktion). Fritid Uppsala arbetar även med projektet "Mentor i Sverige" som i huvudsak arbetar genom att skapa en stark framtidstro och socialt nätverk hos unga.

Kulturförvaltningen har även haft aktiviteter för nyanlända och ensamkommande inom natur- och friluftsliv, allemansrätt, haft guidningar för sfi-grupper på museum mm. Kulturcentrumen har i sitt ordinarie uppdrag att verka integrerande.

Socialförvaltningen

Socialförvaltningen har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp de behöver, med grund i bland annat socialtjänstlagen. Nyanlända får liksom övriga kommuninvånare stöd och hjälp utifrån ett individuellt behov.

Sävja familjecentral har gruppverksamhet för nyanlända mammor med barn i ålder 0–5 år. Socialförvaltningen samverkar också med arbetsmarknadsförvaltningen genom deltagande i samhällsorienteringen för nyanlända, med fokus på information om socialtjänstens roll och ansvar, i syfte att förebygga en vanligt förekommande rädsla för socialtjänsten bland målgruppen. I övrigt har socialförvaltningen inga riktade insatser särskilt mot nyanlända vuxna.

Socialnämnden har ansvaret för det lagstadgade mottagandet av ensamkommande barn. Under de senaste åren har förvaltningen aktivt arbetat med boendekedjan för ensamkommande barn och unga i syftet att öka självständigheten, vilket även bidrar till en ökad integration. Redan kort efter ankomst kan den unge, utifrån ålder och personlig mognad, få ta ett eget ansvar för hushåll och ekonomi. Inom ramarna för mottagandet av ensamkommande kan den enskilde få stöd från socialförvaltningen som längst fram till 21 års dagen. Insatserna syftar bland annat till att rusta den unge inför ett självständigt liv, utan socialtjänstens stöd.

Socialförvaltningen har sedan 2016 haft ett ungdomsråd/brukarråd för de ensamkommande barn och unga som är anvisade till kommunen och aktuella för insatser från förvaltningen. Syftet har varit att skapa tillfälle för dialog mellan ungdomar och förvaltningen och i vissa fall även med nämnd/politiker. Ungdomarna har fått möjlighet att lämna synpunkter och bidra till ett förbättrat mottagande. Frågor rörande etablering och integration har varit återkommande på ungdomsrådet och utbildningsförvaltningen har i perioder också deltagit utifrån skolfrågor.

Socialförvaltningen har en nära samverkan med skolan/utbildningsförvaltningen gällande samhällsorienterade insatser och har även anordnat vissa temakvällar med samhällsinformation riktade till ensamkommande barn och unga.

För unga vuxna, som kommit som ensamkommande barn och som inte omfattas av socialnämndens ansvar för mottagande, så finns ett upprättat samarbete med Uppsala stadsmission. Socialnämnden har under perioden oktober 2017 till december 2019 beviljat bidrag till projekt Fadderhem. Projektet riktade sig till asylsökande unga vuxna som kommit som ensamkommande barn, fokus var initialt att finna en boendelösning men har även inkluderat insatser för att främja integrationen med bland annat olika former av samhällsorientering. Majoriteten i målgruppen har senare beviljats uppehållstillstånd för studier enligt den s.k. gymnasielagen och insatserna har anpassats utifrån behoven. I dag bedriver Uppsala stadsmission projekt Mötesplats tillsammans med socialförvaltningen och med medel beviljade av Länsstyrelsen. Syftet med projektet har varit att ge ensamkommande unga vuxna med uppehållstillstånd för studier korrekt samhällsinformation och individuell vägledning i syftet skapa en ökad förståelse för det svenska samhället samt bidra till självständighet. Individerna ges också stöd i att skapa egna kontakter och sociala nätverk, vilket även det har ett integrationsfrämjande syfte.

Utbildningsförvaltningen

Asylsökande och nyanlända barn och unga har liksom övriga barn och unga i Sverige rätt att gå i förskola och skola. Inför att ett barn ska börja på förskola eller skola kartläggs barnets kunskaper och behov för att hon eller han ska kunna få en bra skolgång utifrån barnets individuella förutsättningar. För den som ska gå i förskola eller grundskola till och med årskurs 3 finns ingen förberedelseklass men elever som nyligen kommit till Sverige och inte klarar att följa undervisningen på svenska kan få stöd av en modersmåls lärare i form av studiehandledning på sitt modersmål. Barn som ska börja i grundskolans årskurs 4–9 placeras på en skola som har förberedelseklass vilket innebär att eleven får delvis undervisning i en annan undervisningsgrupp än den som hon eller han normalt hör till. Elever får gå delvis i förberedelseklass under högst två år. Syftet med förberedelseklassen är att ge nyanlända elever de kunskaper de behöver för att så snart som möjligt kunna ta del av undervisningen i den ordinarie undervisningsgruppen på heltid.

Den som är nyanländ och är i gymnasieålder placeras på språkintrödningsprogram, vilket är ett introduktionsprogram i gymnasieskolan. Språkintrödningsprogram är till för ungdomar som nyss har kommit till Sverige. Utbildningen har fokus på svenska språket för att eleven ska kunna gå vidare till något annat program i gymnasieskolan, eller till annan utbildning.

Utbildningsförvaltningen gör också särskilt riktade insatser för att få fler barn till utrikes födda (och utrikes födda barn) att börja på förskola. Bland annat genomförs besök på sfi för att informera om förskola och vidare bedrivs ett samarbete med regionen för att via familjecentraler nå barn som inte går i förskola.

Utbildningsnämnden beslutade i december 2019 om en åtgärdsplan med riktade insatser för nyanlända och flerspråkiga barn och elevers lärande. Satsningen som kommer att pågå i 2,5 år omfattar alla skolformer och möjliggörs med ekonomiskt stöd från Skolverket. Syftet är att stärka utbildningen för målgruppen och omfattar insatser styrning och verksamhetsutveckling, undervisning och lärande, förutsättningar för lärande och trygghet samt bedömning och betygsättning. Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för delen som rör vuxenutbildning.

Insatser för en ”säker boendesituation”

Arbetsmarknadsförvaltningen och fastighetsstaben KLK

Kommunen har beslutat att nyanlända som anvisats enligt bostättningslagen ska erbjudas lägenheter. Arbetet med anskaffande och fördelning av bostäder bedrivs gemensamt av arbetsmarknadsförvaltningen och Fastighetsstaben på KLK som utifrån sin ordinarie verksamhet har i uppdrag att skaffa fram de bostäder som behövs utifrån kommunens uppdrag, till exempel till nyanlända som blivit anvisade enligt bostättningslagen. I Uppsala kommun erbjuds nyanlända barnfamiljer och kvotflyktingar förstahandskontrakt, övriga hushåll får bo kvar så länge det går att få avstående om besittningsskydd. Arbetsmarknadsförvaltningen har en bostadscoach som stöttar i sökandet av nya lägenheter och ser till att nyanlända ställer sig i bostadskö.

Stadsbyggnadsförvaltningen

På stadsbyggnadsförvaltningen arbetar man övergripande och strategiskt med frågan om bostadsförsörjning. En del i det nya bostadsförsörjningsprogrammet handlar om att minska antalet och andelen hushåll i Uppsala som har en osäker och otrygg boendesituation. Programmet är inte beslutat än men insatser som kopplas till programmet väntas påverka boendesituationen för bland annat nyanlända och utrikesfödda.